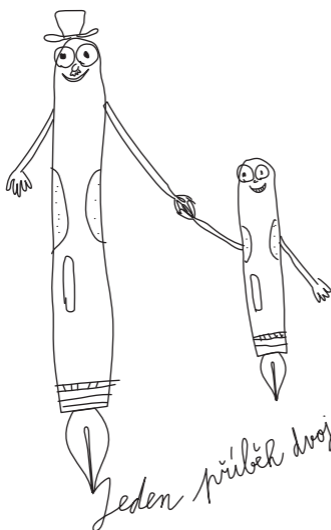

Poděkování za práci a podporu soutěže patří členům poroty a vedení ZŠ Vsetín, Trávníky.

Jeden příběh dvojím perem

2024

POROTA SOUTĚŽE

PhDr. Dalibor Malina, nakladatel, galerista, publicista, literární a výtvarný kritik, redaktor Textů a vlastivědné revue Valaško, autor řady výtvarných monografií.

Mgr. Pavel Kotrla, básník, nakladatel, vydavatel a šéfredaktor Textů, literární kritik a publicista.

Mgr. et Mgr. Andrea Chrobáková-Lněničková, Ph. D., učitelka českého jazyka a dějepisu, publicistka, stálá spolupracovnice Textů.

NA ÚVOD

Když jsem se před čtrnácti lety přemístila z Ostravy na Vsetín a nastoupila jsem na nové škole v Luhu, dostala jsem na výuku češtiny úplně ty největší žáky a pak, asi do kontrastu k nim, malé sedmáčky. S oběma ročníky se muselo pracovat jinak, oba ale měly společné nadšení a zápal do mimovyučovacích aktivit a já přemýšlela, jak tyto nesourodé skupiny propojit. Tak vznikl nápad na založení školního časopisu. Volba redakce mezi deváťáky byla jasná, vytvořila se mezi nimi dominantní „novinářská“ skupinka, kreativní, inspirativní, divoká a já hledala mezi mladšími někoho, kdo bude nebojácný, stejně zapálený, idealistický, nápaditý a bude schopný v započatém projektu pokračovat, až ti starší odejdou.

V první lavici jedněch sedmáků, hned u katedry, seděla blondatá holčička s chytřímá očima, matoucí svou nenápadností a skromností. Vypadala, jako by ani nedávala pozor, ale pořád byla v obraze, pořád nastavená na příjem – a já v ní záhy našla kotvu, kdy už nikdo nevěděl, a ona jistojistě věděla, nebo přišla s nějakou možností, abychom se dověděli, a aniž by to tehdy tušila, pomáhala mi sunout třídu kupředu. Po malých kouscích, s minutovými interakcemi (pro nepoučené: ve škole není čas na poznávání žáků: rytmus dne vám udává hlavně zvonění a vy lítáte mezi výukou, dozory, kontrolami, vypisováním čehokoli, káráním a výchovou dětí, potažmo rodičů, školskou administrativou a projektovými aktivitami) jsem v té malé holčičce objevovala poklady: jazykově talentovaná, zacílená, s bohatou slovní zásobou, krásnými slohy a... nebojácná. Ta ty deváťáky ustojí, i s kamarádkou Eliškou. Volba pro školní časopis jasná.

Jmenovala se Markéta Hurtová.

Pak mi na pár let zmizela ze života, když jsem ze školy odešla jinam. V malých odlescích se ke mně o ní sem tam dostala nějaká zpráva. A později došlo na dvě zásadní setkání.

První. Na novém působišti jsem otevřela v roce 2015 za pomoci přátel z časopisu Texty literární soutěž Jeden příběh dvojím perem. Ona to vlastně ani není soutěž, jen moderní formát: ve skutečnosti se snažíme dávat prostor mladým literárním talentům, aby se mohly projevit a ukázat, setkat se s jinými psavci a s jinými autory. A učitelé s učiteli. V prvním ročníku se objevil ohromný nápor skvělých

textů a o něco už starší Mája posílá ten svůj o Pupencovi. Takže píše dál, kvitovala jsem si s povděkem.

A to jsem ještě netušila, jak moc.

Druhé setkání. Uzavírka škol, covid, a mě navštěvují doma děti, kterým půjčuji obsah své knihovny. A jeden chlapec, už bývalý žák, mi při obvyklé výměně knih s potutelným úsměvem přinesl sám něco k půjčení – tlustou knihu v pevné vazbě s nicneříkajícím názvem: Primholik. Tohle ještě neznáte, smál se, ale autorku ano.

Uhádli jste?

Dnes se jmenuje Markéta Škrobáková.

A stále stejně umí šířit radost. Já ji při předávání Primholika měla, a velkou.

A v tomto roce ještě větší, když jsem s ní mohla připravit literární čtení a setkání.

Tak přijměte pozvánku do Májina světa a nechte se jím kousek provést. A já vám přeji, ať je vám její psaní stejnou radostí a inspirací jako mně a otevírá vám jednu z možností, kudy se ubírat. Nejde o cíl, ale o cestu. Cestu sebevyjádření, spočinu ve světě, který můžete formovat, cítit se v něm dobře a poznávat při ní druhé, stejně laděné bytosti. Tak do toho!

Andrea Chrobáková-Lněničková

Propozice soutěže

Věková kategorie:

žáci 6. – 9. ročníků ZŠ a nižšího stupně víceletých gymnázií

I. kategorie: 6. – 7. ročník

II. kategorie 8. – 9. ročník

Úkol soutěžících

Každá kategorie obdržela vlastní úryvek z *Primholika* Markéty Hurtové, na jehož text měli soutěžící volně navázat.

Výstup:

- Sborník vítězných prací *Textíky*, samostatná příloha časopisu *Texty* (<http://casopis-texty.cz>)
- Setkání s Markétou Škrobákovou (Hurtovou) 10. června 2024 na ZŠ Vsetín – Trávníky (pořadatel soutěže)

Poděkování:

Markétě Škrobákové za inspiraci a radost, porotcům za trpělivost a poctivé čtení soutěžních prací, pořadateli za dlouholetou finanční podporu i v nevlídných časech a Kryštofu Borusíkovi za „objevení“ *Primholika*.

JEDEN PŘÍBĚH DVOJÍM PEREM 2024

Soutěžní text pro I. kategorii

(6. – 7. třída ZŠ a nižší ročníky gymnázií)

Zmáčkla jsem knoflík výtahu a sledovala ubíhající patra. Jako by se ze mě stal robot. Z očí mi tekly slzy, v uších mi hučelo a celou mě zaživa polykala bolest tak obrovská, že jsem vlastně ani nic necítila.

Automaticky jsem odemkla, postavila boty na podložku a batoh k topení a jako bez duše jsem si napustila sklenici vody. Máma měla noční, ale táta byl doma.

„Ahoj, Riki, trénink nebyl?“ volal nejdřív z obýváku, ale když nedostal žádnou odpověď, nakoukl do kuchyně.

Při pohledu na můj rudý opuchlý obličej mu obočí vyjelo pořádně nahoru.

„Myšičko, co se stalo? Pojd' ke mně,“ roz táhl ruce a já se ztratila v jeho obří domácí mikině. Chvilí mě jen tiše houpal sem a tam, a pak se znovu zeptal: „Co se stalo, něco se přihodilo na tréninku?“

Stačila mi jen dvě slova. A jakmile jsem je vyslovila, všechno zčernalo. Nezůstal jediný odlesk slunce, žádný plamínek svíčky nebo světýlko v dáli.

Jenom tma.

„Už netrénuju.“

HURTOVÁ, Markéta: *Primholik*. Olomouc (Arché Publishing) 2020, s. 240.

Soutěžní text pro II. kategorii

(8. – 9. třída ZŠ a nižší ročníky gymnázií)

Ležela jsem v bílé rakvi a čekala na smrt. Jinak to nešlo. Dřív jsem sebevraždy odsuzovala, protože jsem nechápala, jak se někdo může připravit o možnost žít, o dýchání, o běhání, o výhry a všechny ty výzvy, které život nabízí. Jenže teď jsem byla tak zoufalá a ze všeho toho zoufání tak unavená, že už jsem neměla sílu hledat jiné řešení. Stejně žádné neexistovalo. Celý život bych se trápila, nejen kvůli nohám, které nejdou opravit, ale i kvůli křivdám, které nejdou napravit. Stejně bych

neměla sílu stát se lepším člověkem. Už jsem to zkoušela, poté, co jsem naprosto nezaslouženě vyhrála MČR. Další polepšovacicí předsevzetí jsem si stanovila, když Laura utekla z domu. Ale bylo to k ničemu. Nezvládla jsem to. A takhle bych se jen falešně usmívala na ostatní ze svého vozíčku, přeskakovala obrubníky, hrála si na hrdinku, ale každou chvíli o samotě, každý večer, každé Vánoce, nebo při každé myšlence na gymnastiku nebo Kristiána bych se zhroutila. Nezasloužím si odsuzování, protože nemám jinou možnost. Jinou naději. Ztratila jsem sílu, směr i smysl.

HURTOVÁ, Markéta: *Primholik*. Olomouc (Arché Publishing) 2020, s. 508.

Markéta Hurtová-Škrobáková (* 2021)

Nadšená čtenářka a začínající spisovatelka s hlavou plnou nápadů. Psaní ji bavilo odmalička, jako dítě napsala několik "knih" do šuplíku, ale jejím velkým snem vždy bylo napsat a vydat knihu „opravdovou“. Ráda si při pozorování světa všímá malých detailů, které pak využívá při psaní. Dále také zapálená sportovkyně, milovnice přírody a od nedávna i maminka na plný úvazek.

Oceněné práce

I. kategorie

(žáci 6. - 7. ročníků ZŠ a příslušného stupně víceletých gymnázií)

1. Karolína Manová: Jiskra naděje
ZŠ Vsetín, Ohrada
2. Sára Mošťková: Lží to končí
ZŠ Vlčnov
3. Ondřej Mikuš: Zlý sen?
ZŠ Vsetín, Trávníky

II. kategorie

(žáci 8. - 9. ročníků ZŠ a příslušného stupně víceletých gymnázií)

1. Anna Chrobáková: Ten nejlepší plán
ZŠ Integra, Vsetín
2. Tadeáš Kuzdřál: Máš, co jsi chtěla
ZŠ Vsetín, Rokytnice
3. Nikola Juřicová: Já jsem fajn holka
ZŠ Vsetín, Rokytnice

KAROLÍNA MANOVÁ

ZŠ Vsetín, Ohrada

Jiskra naděje

„Už netrénuju.“ A najednou mi ukápla slza a pak další, až jich bylo moře. Nevěděla jsem, jak mu to mám říct. Musela jsem pryč. Řekla jsem, že si o tom promluvíme potom, až si zaběhám. Pustil mě ze své náruče a já se šla převléct. Vyběhla jsem ven směrem do lesa a tam jsem se zhroutila u prvního stromu. Přemýšlela jsem, proč mi to Nik udělal a zrovna se Sárrou. Tolik zrad se mi v životě stalo, ale tahle bolela nejvíc. Po hodině jsem se vrátila domů. Tatka se zrovna chystal na služební cestu do Itálie. „Byl tady Nik,“ zavolal na mě z ložnice. „Aha, co chtěl?“ „Přišel se ti omluvit a prej ho mrzí, co se stalo.“ „Dobře.“ Šla jsem rychle do koupelny a zavolala Anetě a všechno jí řekla. „Vykašli se na něj, jsem ti říkala, že je s tebou jenom proto, že jsi krásná a tví rodiče bohatí.“ Hovor jsem ukončila hodně rychle. Neměla jsem náladu poslouchat její řeči o mých chybách. Nejradši jsem se chtěla rozběhnout přes ulici za mým nejlepším kamarádem Tomášem. Ale nemohla jsem, protože byl mrtvý. Nejradši bych se utopila ve vaně, ale to bych mamce a tatkovu neudělala. Nakonec jsem si dala večeři, vyčistila si zuby a šla jsem spát.

Ráno jsem se musela překonat, abych se vypravila do školy. Věděla jsem, že tam potkám celý náš volejbalový tým a s ním Sárrou a Nika. Přišla jsem do třídy těsně po zvonění, protože mi málem ujel autobus. Hodinu dějepisu jsem zvládla, ale o přestávce se do mě pustil Matyáš. „Riki, tak jsem slyšel, že tě Nik nechal a místo tebe si našel náhradu. Naši Sárrou z volejbalového týmu.“ Třídou to najednou zašumělo a potom všichni ztichli a čekali na to, co řeknu, ale místo mě odpověděl Lukáš. „Nechte ji tak, však stejně všichni víme, že s ní byl jenom pro modré oči a pro peníze. Nik je osel.“ Asi měl pravdu. I Aneta, a tak jsem utekla ze třídy, než všem dojde, co se stalo.

Na chodbě jsem se s někým srazila a než jsem se stačila omluvit, spadla mi čelist. Byl to Nik. Vypadal stejně překvapeně jako já. Hned jsem chtěla odejít, ale chytil mě za ruku a začal se vyptávat. „Proč jsi nebyla včera na tréninku, chyběla jsi nám do skupinky.“ A já se na něj nevěřícně podívala. „Už přece netrénuju, Julie a ...“ Potom jsem se zarazila. Proč mu to vůbec

říkám? Vždyť moc dobře ví, že mi tam holky dělaly naschvály, pomlouvaly mě, a když jsem měla vybrat balón, tak mi podkopla jedna z nich nohy. A to nejhorší – Nik mě podvedl se Sárrou. S tou, co mně nejvíc ubližovala. Musela jsem od nich pryč, nejlíp na jinou planetu.

Utekly jsme s Anetou na záchod a tam jsem se tak moc rozesmála, protože mi ze všech lidí bylo zle. „To bude dobré, vždycy tady pro tebe budu a když ne já, tak tatka s mamkou. „Překvapeně jsem se na ni podívala. „Já jsem ti to neřekla?“ „Asi ne, nebo nevím.“ „Mamka si našla nového chlapa a teď je s ním těhotná.“ „Co, tak to je mi líto a jak to nese tvůj táta?“ „Ještě to neví, mamka mu to chce říct, až se vrátí ze služební cesty.“ „Aha.“ „Takže tě další osoba zradila.“ „Nejenom mě, ale i tátu.“

Když jsme odcházeli ze školy, tak na mě venku čekala mamka. „Ahoj, volala už z dálky. „Čau.“ „Pojď, půjdeme někam na kávu a na zákusek.“ Vůbec jsem netušila, co se jí mohlo stát. Konec školního roku je až za dlouho, dobrou známku jsem nedostala (ani jsme nic nepsali), narozeniny a svátek taky nemám a to, že je těhotná, vím už delší dobu. Když jsme si objednaly a servírka odešla, tak se mamka najednou ozvala.

„Víš, zlato, já už jsem to tátovi řekla a papíry k rozvodu podepíše hned, jak se vrátí ze služební cesty. Ale ty se musíš rozhodnout, s kým budeš chtít bydlet, protože zatím nejsi plnoletá.“ Nevěděla jsem, co jí na to mám odpovědět, protože jsem chtěla být s oběma pod jednou střechou. Ale asi jsem se rozhodla, budu s tatkou. „Chci být s tátou!“ A to jsem nevěděla, že opak bude pravdou.

Večer jsme s mamkou seděly u televize na gauči a zazvonil telefon. „To ne...“ vypadlo z mamky. A dokonce jí i slza ukápla. „Děkuju, pěkný večer.“ „Co se stalo?“

„To byla policie. Tatínek měl na dálnici mezi Švýcarskem a Německem smrtelnou nehodu. Je mi to líto.“ Když mi to řekla, tak jsem se rozbrečela tak moc, že jsem skoro zapomněla dýchat. Celý svět se mi sesypal pod rukama jako domeček z karet. Nejdřív mě šikanovali v týmu, potom mě podvede Nik, Tomáš se zabije na motorce, mamka čeká dítě s někým jiným než s tátou a nakonec se zabije i on.

V pátek předposlední hodinu jsem to všechno řekla Anetě a ona zhodnotila, že se

potřebuju trochu uvolnit, a tak jsme vyrazily do nočního klubu. Sice nám nebylo osmnáct, ale opily jsme se skoro do bezvědomí, a když jsme vyrazily domů, tak jsme narazily na skupinu dvou kluků a třech holek asi v našem věku. Až nepříjemně se k nám znali. „Jé, ahoj, to jsme vás dlouho neviděli.“ Vůbec jsme netušily, co je to za lidi. Po delší době jsem si uvědomila, že to byl Nik, ale Sára tam nebyla. V tu chvíli se mi vrátily všechny vzpomínky na to, co se za poslední dny a týdny stalo. Tak jsem si podřezala žíly a vykrvácela jsem. Ale ještě před tím jsem mamce napsala dopis.

Stálo tam: Chci se rozloučit, protože už nemám sílu žít. Nikdo tu pro mě nebyl, když mi bylo nejhůř. Doslova mě všichni zradili a v poslední době jsem žila jenom pro tátu, protože tu neměl nikoho, kdo by pro něj žil. Byl moje jiskra naděje, že všechno bude v pořádku a začneme spolu od nuly, ale ta jiskra, to světlo naděje zhaslo ze dne na den. Mám tě moc ráda a doufám, že v novém životě s mým nevlastním sourozencem budeš šťastná, tak jako jsi byla šťastná, když jsem se narodila. Tvoje Riki.

Najednou jsem se probudila úplně zpocená ve svojí posteli a z kuchyně se linuly nějaké hlasy, televize a řinčení nádobí. Když jsem se podívala na telefon, zjistila jsem, že jsou tři hodiny odpoledne a mám asi dvacet zmeškaných hovorů od Nika, Tomáše a Anety. Rozhodla jsem se, že se půjdu nasnídat, anebo rovnou naobědvat. Sešla jsem schody dolů, a když jsem vešla do obývacího pokoje, tak na gauči vedle sebe seděli tatka s Tomášem a dívali se na hokej. „No, konečně, jsme si mysleli, že se už neprobudíš.“ „No vidíte, tak jsem vzhůru.“ A potom jsem si šla naložit oběd. U sporáku stála mamka. „Dobré ráno.“ „Jak dobré ráno, snad už dobré odpoledne. Ty jsi nemocná nebo co, že tak dlouho spíš?“ „Nevím, ale mám celkem hlad, tak já si dám už oběd.“ Oběd si s námi dal i Tomáš, ale potom musel jít domů.

Asi v pět odpoledne mi psal Nik: Ahojky, pojd' ven, mám pro tebe překvapení.

Opravdu mě zajímalo, co by to mělo být, ale těšila jsem se, protože jsem věděla, že sen, který se mi zdál, není realitou. Oblékla jsem se a řekla mamce, že jdu ven, neměla s tím žádný problém, naopak. „Užij si to,“ řekla mi. Když jsem za ním přišla, tak mi dal krásnou červenou růži a stříbrný řetízek se srdíčkem.

„To je pro tebe, příští týden máme výročí pěti let, ale já tady nebudu, protože letíme s rodiči na Maltu, tak jsem ti to chtěl dát dřív.“ „Jsi úžasný, ale já mám všechno doma a něco mi kurýr teprve doveze.“ „To nevadí, dáš mi to, až se vrátím.“ Zůstali jsme spolu skoro celou noc venku na lavičce. Museli jsme se rozloučit po jedné hodině ráno, protože Nikovi zavolal tatka, kdy si jako hodlá zabalit kufr.

Když jsem byla doma, tak jsem si uvědomila, jak mám skvělý život a že nikdy nedopustím, aby skončil stejně jako v tom mém nejhorším snu, který jsem kdy měla...

SÁRA MOŠTKOVÁ

ZŠ Vlčnov

Lží to končí

Nevím, jak dlouho jsem byla mimo, ale probudila jsem se na posteli a nade mnou se skláněla máma, která mi zrovna dávala studený obklad na čelo.

„Už je ti líp, Riki?“ zeptala se mě máma hned, jak si všimla, že už jsem vzhůru.

Já jsem jí však nic neodpověděla. Neměla jsem na to chuť, ani sílu, jen jsem ležela a dívala se před sebe na stěnu přede mnou.

„Půjdu za tátou do obýváku, kdyby něco. Chápu, že o tom asi teď nechceš mluvit, ale kdyby ses rozhodla, že si chceš o tom popovídat, tak kdykoliv můžeš přijít,“ řekla máma a s lehkým pousmáním se za ní zaklaply dveře.

Byla jsem tak moc vyčerpaná, že jsem znovu usnula a probudila se až další ráno.

Rodiče dnes byli oba v práci a měli se vrátit až pozdě večer.

Odhodlala jsem se tedy vstát z postele a jít se aspoň napít čisté vody a najít svůj telefon, protože sama si nepamatuju, kde jsem ho nechala.

Hledala jsem snad všude, ale nakonec jsem ho našla v předsíni na komodě.

Popadla jsem telefon, byl vybitý.

„Sakra,“ zasyčela jsem.

Dala jsem ho tedy nabít a přemýšlela jsem, že bych si šla dát něco k jídlu, ale při pomýšlení na jídlo se mi dělalo nevolno.

Zapnula jsem tedy telefon, který byl v procesu nabíjení, a všimla jsem si zprávy od mé nejlepší kamarádky. Ale zprávu jsem úplně

ignorovala. Nechtěla jsem nikoho vidět, natož si zrovna teď s někým psát.

Telefon jsem odložila vedle sebe na noční stolek a ulehla jsem znovu do postele, kde jsem k sobě přivinula polštář. Při každé jedné myšlence na to, co se stalo, se mi chtělo čím dál víc brečet.

Celý zbytek dne jsem strávila jen ležením v mé posteli a neustálým přemýšlením.

Další den ráno mě probudil můj vyzvánějící telefon.

Byla to moje kamarádka, od které mi neustále chodily zprávy, ale já jsem je ignorovala.

Po zahájení hovoru jsem z druhé strany uslyšela její hlas, který byl plný obav.

„Ahoj Riki, jsi v pořádku? Od včerejška mi neodpovídáš a ani si nečteš moje zprávy, nebylas ani ve škole!“

„Ahoj Luiso, promiň, že jsem neodpovídala, ale nechtěla jsem nikoho vidět a ani si s nikým psát.“

„Riki, co se stalo?“

„No... šla jsem na trénink a když jsem přišla, trenérka mi řekla, že končím, ale nechápala jsem to, a tak jsem se jí zeptala, co se stalo a ona mi odpověděla, že pořád dělám nějaké problémy. Že první ta posprejovaná šatna a teď další zničené věci v tělocvičně. Takové chování prý nehodlá dál akceptovat, a jestli jsem si myslela, že se na to nepřijde, tak jsem si myslela špatně, protože Šarlota, Elen a Kenedy jí to řekli. Jenomže já jsem v tom úplně nevinně a ta jejich partička to vše svedla na mě! Ale když jsem jí řekla, že jsem to já nebyla, prohlásila, ať si nevymýšlím a radši už jdu.“

Když jsem už odcházela, holky se mi jen smály a Šarlota mi potichu řekla tak, abych to slyšela jen já: „Ano, byly jsme to my, ale tebe nebude škoda, když odejdeš z týmu,“ a začaly se smát.

A takhle jsem skončila s baletem, který jsem milovala a to jen kvůli lžím ostatních.

ONDŘEJ MIKUŠ

ZŠ Vsetín, Trávníky

ZLÝ SEN?

Probudila jsem se v obýváku na pohovce.

Skrz záclony prosvítaly první paprsky ranního slunce. Můj pláč a napětí mě vyčerpaly natolik, že jsem v objetí tátových paží usnula. Na stromech zpívali ptáci. Venku začalo čerstvé jaro. Den jako stvořený pro dobrou náladu.

Jenže já se tak necítila, ba právě naopak. Bolest v zádech byla mnohonásobně větší a celé mé tělo bylo ztuhlé. Vstala jsem, abych si došla pro nějaké pití, ale mé nohy byly jako z olova. V krku mě trápila vyprahlost, tudíž jsem se pomalu došourala ke kuchyňské lince.

Teď se mi nabídl pohled na plačící maminku v tatínkově náručí. Oba vypadali na probdělou noc. Když mě maminka upozorovala, odtáhla se od tatínka, popadla kapesník a pozvolna ke mně přišla. Objala mě a držela v náručí jako křehkou vzácnost. Vymanila jsem se z její kolébky lásky a zpříma jí pohlédla do očí. Měla je rudé, pod nimi modré pruhy. Byl to strašný pohled. Jako na někoho, kdo zažil obrovský šok a zlom v jednu chvíli.

„Mami, co se stalo?“ zeptala jsem se.

Maminka hodnou chvíli váhala a pak spustila: „Trenérka mi řekla, co se tam stalo, jaký ošklivý pád jsi zažila. Myslela jsem, že se probereš a nebudeš moct chodit, jak se cítíš?“

Až když se mě zeptala, jsem si vážně uvědomila, co se děje. Tupá bolest v zádech mi znemožňovala se otočit a neschopnost v nohou i v pažích se zdála vycházet ze zad. Sdělila jsem jí, co jsem pociťovala a za pár minut jsme už byli na cestě do nemocnice.

Z rentgenů a všelijakých dalších vyšetření se mi ještě víc přitížilo a nemožnost pohybu byla stále vyšší. Jakoby se mi po celém těle rozrůstala nemoc, která umrtvovala mé svaly jeden po druhém.

Včkárně jsme seděli až do setmění, když se najednou prudce otevřely dveře a vyšel pan doktor, s tváří smrtelně vážnou.

„Je mi to velice líto, ale zasáhla ses do citlivého bodu v zádech, což způsobuje postupné ochrnutí těla.“ Odmlčel se.

„Zhruba do zítřejšího rána se ti trvale znemožní pohyb.“

Ne, ne, ne! To je zlý sen!
Tohle musí být zlý sen...
Nebyl.

ANNA CHROBÁKOVÁ

ZŠ Integra, Vsetín

Ten nejlepší plán

„Ne, jasně že ne!“

Zařvala jsem do telefonu a nečekala na Kristiánovu odpověď.

Hrubě jsem si hřbetem ruky otřela slzy, které mi už zase začínaly stékat po tvářích, a mrštila telefonem do rohu pokoje. Celá ubrečená jsem za pomoci složitých zatáček vymanévrovala z bytu, který ještě stále nebyl upravený pro vozíčkáře, a projela chodbou bytovky ven. Mrazivý vzduch mě začal téměř okamžitě štípat do mokrých tváří a slzy začaly pozvolna zamrzat. Jela jsem dál po namrzlém chodníku a za stálého skřípání kol vozíčku jsem se utápěla hlouběji a hlouběji ve svých myšlenkách. To, že se s Kristiánem rozejdeme, je nevyhnutelné a zcela jasné. Poslední týden se jen hádáme a je se mnou jenom proto, že nechce, aby si lidi mysleli, že se se mnou rozchází, protože jsem teď křipl. Přitom by to ani nebyla pravda, rozejde se se mnou kvůli mým neustálým záchvatům vzteku, sebelítosti a beznaděje. A to to vypadalo, že - BUCH.

Nedávala jsem pozor a vozíček prudce najel na kus ledu na kraji chodníku. Smýkl se po náledí, převrátil se a s velkým křachnutím jsem vypadla i já a praštila se do hlavy o strom rostoucí vedle chodníku. Zakvílela jsem a nechala už slzám volný průchod. Celý můj život je v háji. Doslova, ironicky jsem se zasmála při pohledu na stromy pod pokrývkou bílého sněhu okolo mě. No fakt, řežu se smíchy. Haha. Tahle ironie byla moc i na mě. Nahmatala jsem vždy připravenou žiletku v kapse a její, již tak dobře známé ostří, mě děsilo a uklidňovalo zároveň. A tak jsem tak ležela uprostřed cesty v závěji a plakala. Ležela jsem a představovala si konec.

Ležela jsem v bílé rakvi a čekala na smrt. Jinak to nešlo. Dřív jsem sebevraždy odsuzovala, protože jsem nechápala, jak se někdo může připravit o možnost žít, o dýchání, o běhání, o výhry a všechny ty výzvy, které život nabízí.

Jenže teď jsem byla tak zoufalá a ze všeho toho zoufání tak unavená, že už jsem neměla sílu hledat jiné řešení. Stejně žádné neexistovalo. Celý život bych se trápila, nejen kvůli nohám, které nejdou opravit, ale i kvůli křivdám, které nejdou napravit. Stejně bych neměla sílu stát se lepším člověkem. Už jsem to zkoušela, poté, co jsem naprosto nezaslouženě vyhrála MČR Další polepšovací předsevezetí jsem si stanovila, když Laura utekla z domu. Ale bylo to k ničemu. Nezvládla jsem to. A takhle bych se jen falešně usmívala na ostatní ze svého vozíčku, přeskakovala obrubníky, hrála si na hrdinku, ale každou chvíli o samotě, každý večer, každé Vánoce, nebo při každé myšlence na gymnastiku nebo Kristiána bych se zhroutila. Nezasloužím si odsuzování, protože nemám jinou možnost. Jinou naději. Ztratila jsem sílu, směr i smysl...

Tahle myšlenka mi ještě pořád rezonuje v hlavě, když mi měkké světlo pomalu otevírá oči. Ztratila smysl... ta myšlenka je jasná, ale zároveň jen na pozadí mojí jakoby zamlžené mysli, a když se na ni snažím zaměřit, rozplyne se docela. Ještě chvíli se myšlenku snažím polapit a zjistit, proč jsem se takhle cítila, ale pořád mi utíká jako rozesmátá Laura, když jsme si jako malé hrávaly v parku na honěnou. Laura... Něco se s ní stalo špatně, protože ten nejasný, ale tak špatný pocit se ozve znovu. Ale v hlavě mám dočista prázdno a vybavuju si jen matný rys toho, že jsem se cítila opravdu hrozně. Ale proč vlastně?

Otevřu oči úplně a spatřím velkou bránu. Je tak velká a tak... já nevím, krásná? Že nemám pochyby o tom, kde právě teď jsem. Po tváři se mi rozlije úsměv a udělám pár kroků směrem k bráně. Na těch pár krocích je něco nezvykle speciálního, ale zase si nemůžu vzpomenout proč. Když dojdu až k bráně, zjišťuji, že u ní stojí asi dvacetiletá dívka, která mi okamžitě vyjde naproti.

„Ahoj!“ oslovím ji hned. „Tohle je brána do nebe, vid? Dokázala jsem to?“ ptám se, ale ona se na mě jen usměje, i když v očích je jí vidět velká bolest, která mě na chvíli zamrazí.

„Ano, tohle je brána do nebe. Ale než tě sem pustím, tak si musím ověřit, jestli jsi ta Erika, kterou tady chceme.“ Ještě jednou na mě upře ten srdcervoucí pohled a já mám

chuť po ní zakřičet, ať toho nechá, že to přeci všechno dobře dopadlo, když jsem teď tady. Ale vypravím ze sebe jen: „Jo, jasně... dobře.“

Povzdechne si a já přísahám, že tak rychle zamrkala, aby jí nevyhrkly slzy, které se jí lesknou v očích, ale začne konečně číst a já začnu dávat pozor.

„Takže.“ Povzdech. „Erika. Dětství jsi vůbec neměla jednoduché. Jako nadějná gymnastka jsi sice vyhrávala, kde se dalo, ale pořád ses bála, že nebudeš dost dobrá. Obyčejná nervozita a obavy se začaly měnit v panickou hrůzu a úzkosti, a pomocné diety v těžkou poruchu příjmu potravy. Po nezaslouženě vyhraném MČR a Lauřině útěku z domu se to ale ještě zhoršilo. Pod neustálým tlakem spolužáků, okolí a sociálních sítí jsi postupně spadla do sebepoškozování. Začala jsi nenávidět samu sebe, lidi kolem sebe a chtěla jsi už jen, aby to skončilo... A potom to přišlo. Při jednom důležitém závodu ti podjela noha a spadla jsi z kladiny. Skončila jsi načas na vozíku, ale bralas to jako navždy. A potom odešel Kristián...“

Jako by mě někdo polil studenou vodou. Čím déle ta slečna čte můj život, jako by to byla kniha, tím více se rozpomínám na nejasné pocity na začátku. Už se nemusím snažit chytit vzpomínku o ztrátě naděje a smyslu. Spadla na mě tak těžce jako realita, ve které žiju...

„Ale zabojovala jsi. Svěřila jsi se svým rodičům a nastoupila na pomocnou léčbu. Byla to těžká a zdlouhavá cesta, ale vyšla jsi z ní jako silná a krásná žena. A ano, říkám vyšla. Protože spolu s tvým psychickým zdravím se obnovily i tvé nervy v nohou a téměř po roce jsi začala zase chodit. Nakonec jsi nastoupila na univerzitu, kde jsi potkala i svého budoucího...“

„Počkat!“ Zarazím tu paní. Tohle už ale nejsem já.

„Víte, já... jsem to rodičům ještě neřekla. Nedokázala jsem to. Zatím. Ale zvládnou to... jednou. A na univerzitu po maturitě nechci. Nejsem studijní typ a bylo by toho prostě moc.“

Sypu ze sebe jednu výmluvu za druhou, abych přesvědčila tu slečnu, že jsem teď vlastně spokojená. A že to, co přečetla, není to, o čem tak dlouho sním. Pak mi to ale dojde. Je to jedno. Jsem už přece v nebi, ne? Takže už to skončilo a pohádka má šťastný konec. Řeknu jí to, ale ona mi jen věnuje další ze svých smutných úsměvů.

„Ty si opravdu nic nepamatuješ, vid?“ zeptá se. „Říkali mi to, ale... myslela jsem si, že by sis mohla pamatovat, jak jsi...no...“

„Jak jsem co?!“ Téměř křičím. O co tady sakra jde?

„...jak jsi umřela, Riki.“ Rozhostí se ticho a já se snažím zpracovat tu zprávu. No jasně. Jsem v nebi - teda, u brány do nebe. To logicky znamená, že jsem umřela, ale i tak... Bylo mi jen 17... Ale tam na tom světě jsem už stejně být nechtěla. Nenáviděla jsem to tam. Ten pocit, když jsem znovu a znovu vytahovala žiletku a spirála okolo mě se zužovala a zužovala. To věčné nošení dlouhých rukávů a předstírání, že je vše fajn. Ale tady je takový klid, že vím, že už bude dobře. Musí.

„Jak jsem ale umřela?“

Položím otázku, kterou mám tak dlouho na jazyku. Poslední informace a půjdu.

„Čekala jsem, že se zeptáš,“ odvětila ta paní a pokračovala ve vyprávění.

„Jednou jsi zase dostala panický záchvat a s ním i to nutkání říznout se. Sněžný park, bílá rakev, pamatuješ? A potom ses řízla.“

No jasně, ale na pořezané ruce se neumírá. Vlastní zkušenost, pomyslí si. Tak co se teda stalo?

„Jenže ti ujela ruka. Byla jsi rozrušená a klepala ses. Podjelo ti to a přesekla sis žílu.“

„T-takže to byla nehoda?“ Dostanu ze sebe. „Nezabila jsem se, proto jsem tady. Nešťastná náhoda, ne?“

„No.“ Odvětí. „Nešťastná náhoda by to byla, ale... Nemusela sis podřezat i druhé zápěstí.“

Už není co dodávat. Moje doted' mezerovitá paměť je plně zpátky i se všemi detaily. Ten pocit, že už by to všechno mohlo konečně skončit, byl prostě silnější než já. Vzala jsem si život. A je to realita. Slečna přede mnou začne zase mluvit, ale už se nijak nesnaží zamaskovat slzy, které jí stékají po tvářích.

„Eriko...“ zašeptá. „Ty mě copak nepoznáváš?“

Zadívám se na ni a dojde mi to. Ty vlasy, které dělají na koncích kudrlinky. Ty ruce, poseté desítkami již vybledlých jizev. Ty šíleně smutné lískové oči... Moje oči.

„Ta paní - vlastně mé starší já, znovu promluví, ale já už vím, co řekne.“

„Já jsem o 10 let starší ty, Riki. Ten list, který jsem četla, byl tvůj život, ale takový, jaký byl pro tebe od Boha přichystaný. Tohle byl

Boží plán pro tebe. Život, který jsi měla žít, abychom se my dvě potkaly v reálném životě a ne tady. Abys ty byla já. A abych já jednou byla ona.“ Řekne a ukáže na postavu, které si všímám až teď. Je to už stará babička, vlasy protkané šedinami a podle slz lesknoucích se v jejích očích vím, že celou dobu poslouchala. Podle těch očí také poznám, že tohle je taky Erika.

„Tady už ale zůstat nemůžeme.“ Promluví, nebo vlastně promluví o 10 let starší já, a až teď si všimnu, že její konečky prstů pozvolna mizí do ztracena.

„Cože? Ne, prosím... Zlobíte se na mě? A co s námi teď bude?“ Chrlím ze sebe jednu otázku za druhou.

„Ne, Riki, nezlobíme se na tebe. A co s námi bude, vlastně nevím. Ale nejsme tu správně. My proto, že jsme nikdy nebyly, a ty proto, že jsi nám neumožnila být.“ Při poslední větě už skoro šeptá a s hrůzou zjišťuji, že krásná a tolik živá slečna už je téměř průsvitná. Podívám se na svoje ruce, a když uvidím jen obrysy prstů, začnou se mi dělat černé tečky před očima. Chvíli mi ještě poletují kolem hlavy, ale pak se všechny semknou v jednu velkou masu temnoty a všechno zčerná.

Zalapám po dechu a strhnu ze sebe přikrývku. Podívám se na svoje ruce, stále plné novějšími i staršími jizvami, a potom na pokoj kolem sebe. Byl to jen sen... jsem pořád v realitě. Najednou se ale dostaví pocit, který jsem dlouhou dobu necítila. Pocit, který říkal, že tohle nebyl jenom sen. Ten pocit odhaloval úplně jinou dimenzi, svět, ve kterém je štěstí a láska. Ten pocit byla naděje. Zhluboka se nadechnu a opatrně se přemístím na svůj vozík. Najednou mi nepřipadá tolik zlý, protože vím, že tohle období mého života bez nohou jednou skončí. Stejně tak jako to, ve kterém teď žiju psychicky. Pokud... se budu držet toho nejlepšího plánu. Dojedu do obýváku. „Mami, tati? Musím vám něco říct.“

Probudí mě měkké světlo a pomalu otevře oči. Už mi trvá jen chvíli, než poznám, kde jsem. I po skoro sedmdesáti letech si návštěvu tohoto místa pamatuju tak dobře. Rozhlédnu se a už mě vůbec nepřekvapí majestátnost a krása brány, kterou vidím před sebou. Pořád je tu tak příjemně a pořád se tady cítím

tolik v bezpečí. Pocit klidu a štěstí mi prochází celým tělem a já se cítím skoro tak, jako když jsem tu byla poprvé. Ale jedna věc se přece změnila - brána je otevřená.

•••••

I když se někdy zdá, že život už lepší nebude, je tu pořád naděje. Pořád je tady někdo, kdo říká: Já jsem s tebou, když všichni ostatní odejdou. A dokud máme oči upřené na Něho, ta naděje je realitou.

TADEÁŠ KUZDŘÁL

ZŠ Vsetín, Rokytnice

Máš, co jsi chtěla...

Jenže. Něco tu zůstávalo. Něco ve mně říkalo, já to nechci udělat. Měla jsem v sobě ještě naději, nebo ne? Přejde někdo? Někdo, kdo mě zachrání? Třeba luskně prstem a všechno bude v pořádku?

S těmito myšlenkami jsem nakonec usnula. Na druhý den ráno jsem se vzbudila. Venku pršelo a zdálo se, jako kdyby déšť chtěl vyrazit okno a zastavit mě. Přesunula jsem se na vozík a odjela do kuchyně. Vytáhla jsem z kredence koláč, který jsem celý snědla. O cukr byla nouze, ale to už poslední dva roky. Říkala jsem si, že když je to poslední den, tak ať za něco stojí.

Za chvíli přišla do kuchyně i mamka. Koukla se z okna a zavolala na mě: „Někdo přijel.“ Přiblížila jsem se k oknu a uviděla černý mercedes, jak přijíždí k nám před dům. Hned mi bylo jasné, kdo to je.

Byl to doktor Karl Brandt. Jeden z mála lidí, kterého jsem ze srdce nenáviděla. Jeho vysoká postava, v podstatě mrtvé oči, a ty jeho ulízané vlasy, které působily dojmem, jako by vás chtěl zabít. Podle mě tomu tak i bylo.

Sledovala jsem ho, jak otvírá dveře od auta, pak je zavírá. Jde krátkou, ale spěšnou chůzí po chodníku. „Co tu zas chce?“ pomyslela jsem si. Matka mu otevřela a on si sedl ke stolu vedle mě. Vytáhl ze svojí brašny štos papírů a řekl: „No výborně, máme tady pro vás šanci. Šanci znova chodit.“

V tu chvíli jsem nevěděla, co na to říct. Bylo to neuvěřitelné. Jak se něco takového mohlo stát? Vždycky jsem věřila v německou

medicínu, ale nevěřila jsem na zázraky. Tohle jsem počítala do kategorií zázraků. A potom přišel ten háček.

„Ovšem,“ řekl Brandt, „nemocnice, ve které se budete léčit, je v Sasku.“ V návalu radosti bych klidně odjela až na samý konec světa, kdyby se mně podařilo vyléčit svoje nohy. Podepsala jsem štos papírů, bylo tam napsané, že se jedná o experimentální léčbu, což mně zas tak nevadilo. Stejně jsem to chtěla ukončit. A tak jsem 5. 9. 1940 vyjela na svojí cestu.

Bylo úžasné pro jednu opustit náš malý byt v Berlíně. Jela jsem vlakem do Drážďan. A odtud mě a další, fyzicky i psychicky postižené, odváželi dál, do Sonnensteinu v Sasku. Bylo mi divné, proč se mnou jedou všichni tihle lidé.

Ve vlaku byla k vidění celá škála postižení, od slepoty až po totálně labilního člověka, který o sobě ani nevěděl. Byli zde lidé němí, lidé s pohledem zvířete uvězněného v kleci a spousta dalších.

Sestřička mi vysvětlila, že jsou psychicky nemocní. Otočila jsem se. Nějaký asi patnáctiletý kluk, sedící v zadní části vagónu, slintal jak pes. Bylo mi z toho nanic.

Proč se mnou, která má roztroušenou sklerózu, jedou tito lidé? Jak je všechny můžou vyléčit? Zeptala jsem se na to sestřičky, co jela s námi ve vlaku. Odpovědi se mi nedostalo. Dělala, že mě neslyší.

Po divné cestě z Drážďan jsme dorazili do města Pirna. Zde stál na kopci zámeček. To mělo být naše ubytování. Autobus, který nás vyzvedl na nádraží, se zde zastavil, a ze zámečku vyšli ošetřovatelé. Naložili mě na jejich vozík a odvezli do docela hezkého pokoje. Ptala jsem se, kdy začne moje léčba. Odpověděli mi, že zítra ráno v 5 hodin by měli přijít. Netušila jsem, zda v 5 hodin ráno nebo večer, ale bála jsem se zeptat. Podle mě jsem se ptala až moc na jejich vkus. Šlo poznat, že někteří ošetřovatelé byli docela nervózní a koukali se po nás takovým tím pohledem, který znám. Ten pohled jakoby říkal: „Promiň mi, je mi tě líto.“ Takový jsem z toho měla pocit. Navečer nám řekli, že se všichni musíme osprchovat. Naložili mě z postele na vozík a zavezli k sprchám. Sprchy vypadaly docela normálně, podobné jsme měli kdysi ve škole. Po mně přicházeli další a další lidé.

Říkala jsem si v duchu, že se rozhodně s nikým jiným sprchovat nechci. A přemýšlela

nad tím, jak to chtějí ošetřovatelé zorganizovat. Bylo nás tu už celkem dost. Ženy, muži, děti. Napadlo mě, že možná je naše experimentální léčba tak drahá, že musí šetřit na věcech kolem jako je i elektřina a voda.

Mýlila jsem se. Jak já jsem se mýlila. Když už nás bylo v místnosti nepočítaně, zavřely se dveře a do místnosti padla nějaká kapsle. Najednou se všem kolem začala motat hlava, dusili jsme se.

Poslední, na co si vzpomínám, je, že nějaký muž dopadl na můj vozík a ten se převrátil a já s ním.

Vzbudila jsem se. Byla jsem na nějaké hromadě těl. Bylo to jako v hororu, strašidelné. Potom přišli dva ošetřovatelé a ukázali na mě. Zvedli mě a dali na nějaký pás. Nemohla jsem se hýbat, ani křičet. Jediné, co se hýbalo, byly moje oči. Jenže toho si oni nevšimli.

„Jsem živá,“ chtělo se mi rvát z plných plic. Oni se tvářili úplně znuděně, jako kdyby to byl denní chleba. Všimla jsem si na stěně nějakého tlačítka. Ošetřovatelé jej zmáčkli a já cítila, jak se přibližují k nějakému žáru. Ten žár byl tak silný.

To bylo to poslední, co si pamatuju ze světa. Ten žár byl silný. Necítila jsem nohy, ruce, nic. Máš, co jsi chtěla, pomyslela jsem si.

NIKOLA JUŘICOVÁ

ZŠ Vsetín, Rokytnice

Já jsem fajn holka

Přemýšlela jsem, jaké věci, nebo kdo, mě v životě inspirují. Nic. Nikdo mě nenapadl. Čekala jsem ještě přes měsíc, zda se neobjeví něco, co by můj plán narušilo. Pomohlo mi. Snažila jsem se najít nové přátele, ale marně. Stále jsem v hlavě slyšela šuškáni, tiché chichotání. I když jsem je neviděla, věděla jsem, že se za mnou lidé otáčí, nejen ve škole, ale i venku, na ulici. V očích všech se zračila buď lítost, nebo nechut.

Věděla jsem, že se svému osudu nevyhnu. Jeden klidný večer, kdy bylo město zcela vylidněné, dokonce ani ptáci nezpívali, jsem se jela projet ztichlými ulicemi. Zajela jsem na místa, kam jsem chodívala s Laurou, mojí nejlepší kamarádkou, teda bývalou. Přijela jsem až k posezení, které se nacházelo blízko

železnice. Stála tam osamělá lavička pod rozkvetlou jabloní. Květy byly zavřené, aby přes noc nezmrzly, a lavička zela prázdnotou stejně jako moje duše.

Cítila jsem, že tato noc je tou nocí, o které přemýšlím. Popojela jsem do kolejiště a chtěla si najet doprostřed kolejí, ale najednou jsem se nemohla hnout. Všimla jsem si, že se mi pravé kolo zaseklo v mezeře mezi kolejí a pražcem. Tohle nebylo v plánu. Zní to zvláště, ale začala jsem panikařit. Snažila jsem se z mezery vymanit, ale nešlo to. Najednou se rozeznělo signální zařízení a začala padat závora. Jede vlak, pomyslela jsem si. Najednou jsem nebyla smířená se svým koncem. Hleděla jsem smrti přímo do očí. Její oči svítily a přibližovaly se. Zvuk smrti byl hlasitý, houkal a houkal, až mi málem praskly bubínky v uších.

Najednou se ozval ještě další zvuk - cvak. V tu chvíli jsem si neuvědomovala, co to je. Hlasitěji mi bušilo i srdce než to tichoucké cvaknutí. Koleje se začaly třást, jak se vlak blížil. Těsně před jistým nárazem jsem zavřela oči. Nechtěla jsem pohlédnout smrti do tváře. Byla ošklivá a já z ní měla najednou strach. Je konec, blesklo mi hlavou.

Jenže vlak projel a nic se nestalo. Vítr mě málem srazil z vozíku, ale stále dýchám, žiju. Jak je to možné? Že by si to smrt rozmyslela? V tu chvíli mě napadlo, že ono cvaknutí kolejí byla výhybka. Vlak projel na vedlejší koleji a minul mě.

Začala jsem volat o pomoc a doufala, že se najde ještě další blázen jako já, který se vydal večer sám ven k železnici. Trvalo to nekonečně dlouho, vyčerpáním jsem už skoro nemluvila, ale ucítila jsem, že mi do ruky naráží něco vlhkého. Byl to psí čumák. Sklonila jsem hlavu a uviděla Astru. Byla to fenka Kristiána. Vzápětí se objevil i Kristián. Pomohl mi z kolejiště a doprovodil mě domů. Celou cestu jsme si povídali a já se mu přiznala, co jsem se chystala udělat. Nevěřičně se na mě díval. Řekla jsem mu i o tom, jak moc mě zasáhlo, že mě opustil. Bylo na něm vidět, že se necítí dobře, ale vysvětlil mi, že i pro něj byla ta situace těžká a on se s ní potřeboval vyrovnat sám, potřeboval si ujasnit, co chce. Jestli chce zůstat se mnou, nebo beze mě.

Na druhý den jsme se potkali ve škole a Kristián se se mnou celou přestávku bavil, povídali jsme si o našem vztahu, kam by mohl směřovat a co od něj oba očekáváme.

Domluvili jsme, že oba potřebujeme čas, abychom to, co se mi teprve nedávno stalo, zpracovali, abychom si uvědomili, zda a jak moc nám na tom druhém záleží.

I když nic z našeho rozhovoru nenasvědčuje k tomu, že se k sobě vrátíme, přesto se cítím klidnější. Vím, na čem jsem, vím, že naděje existuje, a že i když to nebude Kristián, jistě se na světě najde někdo, kdo mě bude mít rád takovou, jaká jsem.

A já jsem fajn holka!

